

اسلام جهانی

www.ketab.ir

مرتضی صانعی

استادیار موسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام

انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام

۱۴۰۰

سرشناسه	:	صانعی، مرتضی، ۱۳۳۹-
عنوان و نام پدیدآور	:	اسلام جهانی / مؤلف مرتضی صانعی.
مشخصات نشر	:	قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۵۶ ص. ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
فروست	:	انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره): ۱۵۲۳. تاریخ: ۸۴
شابک	:	۴-۲۷۹-۴۴۴-۶۰۰-۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا.
یادداشت	:	کتابنامه: ص. [۲۲۱]-۳۲۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	اسلام - تبلیغات.
موضوع	:	Islam - Missions
موضوع	:	اسلام -- تبلیغات - تاریخ.
موضوع	:	Islam -- Missions - History
موضوع	:	اسلام -- جهانی بودن.
موضوع	:	Islam - Universality
شناسه افزوده	:	تاریخ: ۸۴
رده‌بندی کنگره	:	BP۱۷/۶۲
رده‌بندی دیویی	:	۰۴۵/۲۹۷
شماره کتاب‌شناسی ملی	:	۷۵۸۴۴۳۵
وضعیت رکورد	:	فیا

۱۵۲۳

شماره ردیف

تاریخ - ۸۴

شماره موضوعی

۱۴۰۰-۰۱

www.ketab.ir

■ اسلام جهانی

- مؤلف: مرتضی صانعی
- ناشران: انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی
- چاپ: افق
- نوبت و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۴۰۰
- شمارگان: ۳۰۰
- قیمت: ۷۲۰۰۰ تومان

- دفتر مرکزی: قم، خیابان شهداء کوی ممتاز، پلاک ۲۸
- تلفن و نمابر: ۰۲۵-۲۷۷۴۲۳۲۶
- شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین خیابان ۱۲ فروردین و شهید منیری جاوید، ساختمان شماره ۳۱۰، طبقه سوم، واحد ۱۱۲
- تلفن و نمابر: ۰۲۱-۶۶۴۶۶۱۲۱
- شعبه مؤسسه امام خمینی(ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی(ره)
- تلفن: ۰۲۵-۲۲۱۱۳۶۲۹

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۴۴-۲۷۹-۴

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه معاونت پژوهش
۱۸	پیشگفتار
	فصل اول: تبیین مفهومی دعوت، در افق گسترش اسلام
۲۶	۱. تبیین مفهومی اعلام دعائه، تبلیغ و دعوت
۳۲	۲. تبیین ارکان و اهداف دعوت
۳۳	الف) ارکان
۳۳	اعتقادات؛ رکن اول دعوت
۳۶	شریعت؛ رکن دوم دعوت
۴۱	اخلاق؛ رکن سوم دعوت
۴۹	ب) اهداف
۴۹	ترویج معنویت و عقلانیت
۴۹	گسترش فرهنگ دینی و اخلاق
۵۰	اتمام حجت
۵۰	فراخوان به فطرت الهی
۵۱	تعامل و گفت‌وگو
۵۱	مبارزه با طاغوت و استکبار
۵۱	۳. رابطه جهاد و دعوت در افق گسترش اسلام
۵۲	الف) جایگاه جهاد

- ب) رابطه جهاد و دعوت ۵۴
- ج) جهاد دعوت ۵۷
۴. رابطه امر به معروف و نهی از منکر با دعوت در روند گسترش اسلام ۵۹
- الف) ضرورت امر به معروف و نهی از منکر ۵۹
- ب) چگونگی ارتباط میان امر به معروف و نهی از منکر با دعوت ۶۰
۵. رابطه ارشاد جاهل و دعوت در فرایند گسترش اسلام ۶۱
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری ۶۲

فصل دوم: نقش پیامبر اسلام ﷺ در گسترش اسلام

۱. نگاه قرآن به گسترش اسلام ۶۶
۲. نقش رسول اکرم ﷺ در گسترش اسلام ۶۸
- الف) مراحل دعوت پیامبر اکرم ﷺ به اسلام ۶۸
- یک. دعوت مخفی و محدود ۶۸
- دو. دعوت اقوام و خویشان ۶۹
- سه. دعوت مردم مکه و اطراف آن ۶۹
- چهار. دعوت مردم مدینه از پیامبر اکرم ﷺ ۷۱
- پنج. دعوت جهانی ۷۲
- ب) نامه‌های پیامبر اسلام ﷺ به پادشاهان و حاکمان ۷۴
- ج) نامه پیامبر اسلام ﷺ به اسقفان مسیحی ۸۳
- د) نامه به گروه‌ها و طوایف عرب ۸۵
- ه) سفرهای تبلیغی پیامبر ﷺ ۸۸
- و) فتوحات در عصر پیامبر ﷺ به منظور گسترش اسلام ۸۹
- جمع‌بندی و نتیجه‌گیری ۹۳

فصل سوم: نقش خلفا و معصومان علیهم السلام در گسترش اسلام

۱. نقش خلفای سه گانه در گسترش اسلام ۹۶
- الف) خلیفه اول ۹۷
- ب) خلیفه دوم ۹۹

۱۰۷	ج) خلیفه سوم
۱۱۲	۲. نقش ائمه معصومین در گسترش اسلام
۱۲۳	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری
	فصل چهارم: نقش فرقه‌ها و مبلغان مسلمان در گسترش اسلام
۱۲۸	۱. بررسی نقش فرقه‌های اسلامی در گسترش اسلام
۱۲۹	الف) اسماعیلیه
۱۳۲	ب) تصوف
۱۳۲	تصوف در آفریقا
۱۳۸	تصوف در جنوب شرق آسیا
۱۳۹	تصوف در هند
۱۴۰	تصوف در چین
۱۴۱	۲. بررسی نقش مبلغان مسلمان در گسترش اسلام
۱۴۲	الف) مبلغان مسلمان در شبه‌قاره هند
۱۴۲	شیخ اسماعیل لاهوری
۱۴۳	عبدالله بُهره‌ای
۱۴۳	ملاعلی بُهره‌ای
۱۴۴	نورالدین
۱۴۴	خواجه معین‌الدین چشتی
۱۴۵	بابا فخرالدین
۱۴۵	میرسید علی همدانی
۱۴۹	بیر صدرالدین
۱۴۹	شیخ شرف‌بن مالک
۱۵۰	مولوی حسن علی
۱۵۱	مولوی عبیدالله
۱۵۳	ملاقادر حسین
۱۵۴	ب) مبلغان مسلمان در اندونزی

- ۱۵۵..... مولانا برهان الدین
- ۱۵۵..... شیخ اسماعیل
- ۱۵۵..... برادران رحمت
- ۱۵۵..... شیخ عبدالله
- ۱۵۶..... مولانا ملک ابراهیم
- ۱۵۷..... (ج) مبلغان مسلمان در آفریقا
- ۱۵۷..... سید سعید اختر رضوی
- ۱۵۹..... سید محمد مهدی شوشتری
- ۱۶۰..... حاجی علی محمد جعفر دوجی
- ۱۶۰..... حاج احمد شریف
- ۱۶۱..... (د) مبلغ مسلمان در تایلند
- ۱۶۲..... شیخ احمد قمی
- ۱۶۵..... (ه) مبلغ مسلمان در انگلستان
- ۱۶۶..... ملا صغر علی جعفر
- ۱۶۶..... (و) مبلغ مسلمان در آمریکا
- ۱۶۷..... یاسین الجبیری
- ۱۶۸..... (ز) سایر مبلغان مسلمان
- ۱۶۸..... علامه سید احمد علوی
- ۱۶۹..... علامه محمد جواد بلاغی
- ۱۷۱..... آیت الله العظمی سید حسین طباطبائی بروجردی
- ۱۷۶..... امام موسی صدر
- ۱۷۹..... علامه سید محمد حسین فضل الله
- ۱۸۱..... آیت الله سید مجتبی موسوی لاری
- ۱۸۳..... (ح) نقش انقلاب اسلامی ایران در گسترش اسلام
- ۱۸۷..... جمع بندی و نتیجه گیری
- فصل پنجم: شیوه ها و ابزارهای گسترش اسلام
- ۱۹۰..... شیوه های گسترش اسلام

۱۹۳	۱. شیوه اخلاقی - الهی
۱۹۴	۲. شیوه دفاعی
۱۹۵	۳. شیوه نظامی
۱۹۶	۴. شیوه فرهنگی
۱۹۷	۵. شیوه آموزشی
۲۰۲	۶. شیوه تبلیغی
۲۰۲	الف) ترجمه قرآن به زبان‌های گوناگون
۲۰۳	ب) چاپ و انتشارات
۲۰۴	ج) مطبوعات و جراید
۲۰۵	د) گرفتن جزیه
۲۰۷	ه) تألیف قلوب
۲۰۸	۷. شیوه گفت‌وگو
۲۱۰	ابزارهای گسترش اسلام
۲۱۰	۱. ابزارهای علمی - آموزشی
۲۱۰	الف) مدرسه
۲۱۲	ب) راه‌اندازی مراکز آموزش عالی و دانشگاهی
۲۱۵	ج) راه‌اندازی کرسی‌های اسلام‌شناسی
۲۱۶	د) دوره‌های مکاتبه‌ای زبان انگلیسی
۲۱۷	۲. ابزارهای تبلیغی - فرهنگی
۲۱۷	الف) ساخت مساجد
۲۱۹	ب) مراکز تبلیغی - فرهنگی
۲۳۰	ج) انجمن‌ها و سازمان‌های دعوت اسلامی
۲۴۳	۳. ابزارهای ارتباطی
۲۴۳	الف) رادیو دیواین
۲۴۴	ب) شبکه تلویزیونی التور در آرژانتین
۲۴۴	ج) شبکه‌های اجتماعی و ماهواره‌ای

مقدمه معاونت پژوهش

حقیقت اصیل ترین، جاودانه ترین و زیباترین راز هستی و نیاز آدمی است که سلسله مؤمنان و عالمان صادق چه جان‌ها که در راه آن نیاخته، و جهاد با باطل پرستان چه توطئه‌ها و ترفندها که برای محو و مسخ آن نساخته‌اند. چه تلخ واقعی است مطلوبیت حقیقت، و چه شیرین حقیقتی است این واقعیت که در مصاف همیشگی حق و باطل، حق سربلند و سرفراز است و باطل ازین رفتنی و نگویند. این والا و بالانشینی حقیقت، گذشته از سرشت حق، وام‌دار کوشش‌های خالصانه و پایان‌ناپذیر حقیقت‌جویی است که در عرصه نظر و عمل کمر همت محکم بسته و از دام و دانه دنیا رسته‌اند، و در این میان نقش و تأثیر ادیان و پیامبران الهی، و به‌ویژه اسلام و پیامبر اکرم (ع) و جانشینان برحق و گرامی او، برجسته‌ترین است.

دانشمندان نام‌آور شیعه رسالت خطیر و بی‌نظیر خویش را بهره‌گیری از عقل و نقل و غرض در دریای معارف قرآن و برگرفتن گوهر ناب حقیقت از سیره آن پیشوایان و عرضه آن به عاظم بشری و دفاع جانانه در برابر هجوم ظلمت پرستان حقیقت‌گریز دانسته و در این راه دیده‌ها سوده و جان‌ها فرسوده‌اند. اکنون در عصر بحران معنویت که دشمنان حقیقت و آدمیت هر لحظه با تولید و انتشار فزون از شمار آثار نوشتاری و دیداری و به‌کارگیری

انواع ابزارهای پیشرفته سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در عرصه‌های گوناگون برای سیطره بر جهان می‌کوشند، رسالت حقیقت‌خواهان و اندیشمندان حوزوی و دانشگاهی، به‌ویژه عالمان دین، بس عظیم‌تر و سخت دشوارتر است.

در جهان تشیع، پژوهشگران حوزوی در علوم فلسفی و کلامی، تفسیری و حدیثی، فقهی و اصولی و نظایر آن کارنامه درخشانی دارند، و تأملات ایشان بر تارک پژوهش‌های اسلامی می‌درخشد. در زمینه علوم طبیعی و تجربی و فناوری‌های جدید نیز پژوهشگران ما تلاش‌هایی چشمگیر کرده، گام‌هایی نویدبخش برداشته و به جایگاه درخور خویش در جهان نزدیک شده‌اند، و می‌کوشند تا با فعالیت‌های روزافزونشان مقام شایسته خویش را در صحنه علمی بین‌المللی بلوایانند. ولی در قلمرو پژوهش‌های علوم اجتماعی و انسانی تلاش‌های دانشمندان این مریض‌بوم آن‌گونه که شایسته نظام اسلامی است به بار ننشسته و آنان گاه به ترجمه و اقتباس نظریات دیگران بسنده کرده‌اند. در این زمینه کمتر می‌توان ردّپای ابتکارات و به‌ویژه خلاقیت‌های برخاسته از مبانی اسلامی را یافت و تا رسیدن به منزلت مطلوب راهی طولانی و پرچالش درپیش است. از این‌رو، افزون بر استنباط، استخراج، تفسیر و تبیین آموزه‌های دینی و سازمان‌دهی معارف اسلامی، کاوش در مسائل علوم انسانی و اجتماعی از دیدگاه اسلامی و تبیین آنها از مهم‌ترین اهداف و اولویت‌های مؤسسات علمی به‌ویژه مراکز پژوهشی حوزه‌های علمیه است.

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی^ع در پرتو تأییدات رهبر کبیر انقلاب اسلامی امام خمینی^ع و حمایت‌های بی‌دریغ خلف صالح وی، حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «مد ظله العالی» از آغاز تأسیس براساس سیاست‌ها و اهداف ترسیم‌شده از سوی حضرت آیت‌الله محمدتقی مصباح یزدی^ع به امر پژوهش‌های علمی و دینی اهتمام داشته و در مسیر برآوردن نیازهای فکری و دینی جامعه، به پژوهش‌های بنیادی، راهبردی و کاربردی پرداخته است.